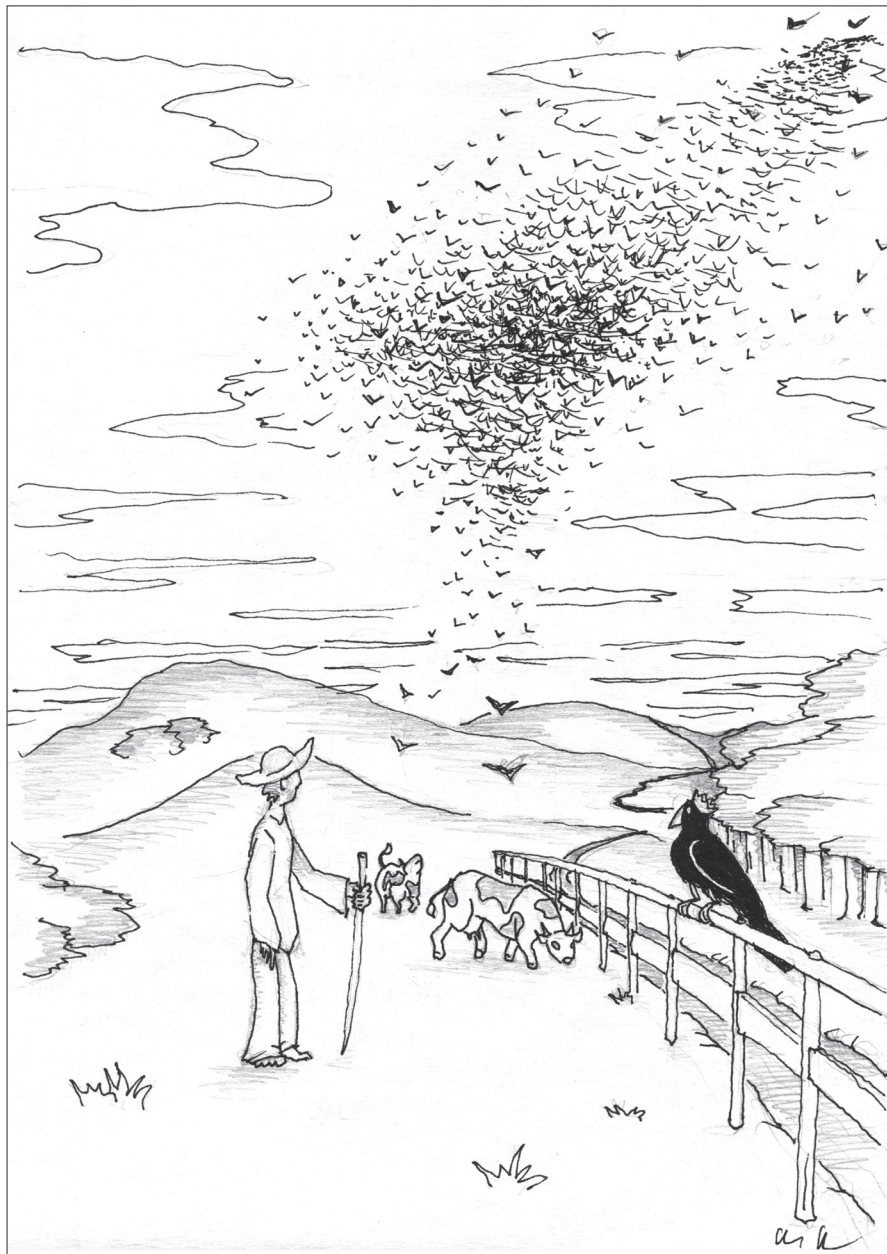

A SZEGÉNY EMBER ÉS A VARJAK KIRÁLYA

THE POOR MAN, AND THE KING OF THE CROWS

Volt egyszer egy ágrólszakadt szegény ember s ennek két riska tehene.

A szegény embernek olyan volt ez a két riska tehén, mint a gyermeknek az anyja emléje; mert nemcsak hogy tejet-vajat adtak, miből néhanapján csak ragasztottak egy pár garast sóra-fára, no, hanem csurdult, hát cseppent, de még azonfölül ami kis földcskéje volt, azt is megmívelte rajtuk.

Most is ott szántogatott az erdők alatt a két riska tehénen, egyszer honnan, honnan nem, csak előtte terem egy hatlovas hintó, ebben pedig senki más nem ült, mint a varjak királya, ki azt találja a szegény embernek mondani:

– Hallod-e, te szegény ember, egyet mondok, kettő lesz belőle: nem adnád el nekem ezt a két riska tehenet? Jó pénzt adok érte, duplán fizetek, mert a seregem már három nap óta nem evett egy falatot sem, étlen-szomjan pedig csak nem halhatnak meg a lelkedre?!

– Ha már így van a dolog – válaszolt a varjak királyának a szegény ember –, ha már csakugyan három nap óta nem evett a felséged serege, jól van, én nem bánom, odaadom e két riska tehenet, csak hogy pénzért nem adom, hanem tehenért tehenet adjon fölséged.

– Jól van, szegény ember, legyen a te akaratod szerint, tehenért tehenet adok, mégpedig kettő helyett négyet kapsz: azért keress föl engem az én birodalmamban, mert én vagyok a varjak királya, s csak északra keresd a fekete várat, ott bizonyosan megtalálsz.

S ezzel a varjak királya úgy eltűnt, mintha sohasem lett volna ott, mintha a föld nyelte volna el.

A szegény ember aztán tovább szántogatott a két riska tehénen, de íme egyszerre, mint valami fekete felhő, nagy

There was once a very poor man, and he had two lean cows.

These two cows were to the poor man like their mother's breast to children; for not only did they give milk and butter, for which he got a few coppers to buy salt, but he also tilled his patch of land with them.

One day, he was ploughing at the edge of the woods with the two cows, when, out of nowhere, a six-horse coach stood before him, and in it sat no other than the King of the Crows, who found this to say to the poor man:

„Listen, poor man; I will tell you one thing, and two will come of it. Sell me those lean cows; I'll give you good money for them. I'll pay double the price. My army hasn't tasted a morsel for three days, and the soldiers will die of hunger and thirst unless you will save them.”

„If that's the case,” said the poor man to the King of the Crows, „if it be that your Highness's army hasn't eaten anything for three days, I don't mind the difficulty. I'll let you have the cows, not for money; let your Highness return a cow for a cow.”

„Very good, poor man, let it be as you say. I will give you a cow for a cow; more than that, for two you will get four cows. For that purpose find me in my kingdom, for I am the King of the Crows. You only have to look in the north for the black castle; you will be sure to find it.”

With that the King of the Crows vanished as if he had never been there, as if the earth had swallowed him.

The poor man kept on ploughing with the two lean cows, till, all at once, the army of the King of the Crows appeared like a black cloud approaching through the air,

károgással közeledik feléje a varjak királyának serege, lecsapnak a két riska tehénre, s diribre-darabra szedték.

Aztán a fekete sereg nagy károgások között, mint valami fekete felhő, továbbrepült.

A szegény ember aztán csak azt nézte, hogy merre repülnek, hogy az utat megjegyezhesse magának, majd nagy szomorúan hazament, szép két fiacskájától és kedves feleségétől keserves könnyhullatások között elbúcsúzván, elindult ország- és világszerte a fekete vár fölkeresésére.

Csak ment, csak mendegélt hetedhét ország ellen, még az Óperenciás-tengeren is túl, még az üveghegyeken is túl, még azon is túl, hol a kis kurta farkú disznó túr, túlannan túl, innenen innen, egyszer egy tengernyi sivatag pusztá-ra ért; sehol, még aranyért se látott akár egy várost, akár egy falut, akár csak egy kunyhócskát sem, hol a fejét lehajthatná az éjszakai nyugodalomra, avagy csak egy darab kenyeret vagy egy korty vizet is kérhetne, mert biz a szeredásból régen kifogyott az elemőzsia, és a kobakban, mely az oldalán függött, akár csaholni lehetne.

Most mit tegyen, hova tudjon a lelke lenni, itt kell neki étlen-szomjan elveszni a tengernyi sivatag kellős közepén; otthon aztán akár az ítélet napjáig várhatják megérkeztét.

Itt a szegény embernek már a jártányi ereje is elfogyott, s csak úgy lézengett, mint a maszlagos hal, mint az agyonvert. Egyszer amint ott bolyong, hát látja, hogy jó távol valami pásztortűz ég. Ment a nagy világosság felé csúszva-mászva négykézláb, egyszer mégis nagy nehezen odaért, hát látja, hogy a tűz körül három vagy négy ember heverész, s ugyancsak főzik a bográcsban a fordított kását. Köszön nekik:

– Adjon isten jó estét!

– Fogadj isten, szegény ember! Hát hol jársz itt ezen az idegen földön, hol még a madár se jár?

– Északra a fekete várat keresem. Nem hallottak róla világszép éltőkben valamit?

with mighty cawing, and seizing the two cows tore them bit from bit.

When they had finished, the dark legions with tumultuous cawing moved on their way like a cloud.

The poor man watched the direction in which they flew so that he might know the way. Now he strolled home in great sadness, took leave of his two handsome sons and his dear wife, in the midst of bitter tears, and set out into the world to find the black castle.

He travelled and journeyed over forty-nine kingdoms, beyond the Operentsia Sea and the glass mountains, and beyond that, where the little short-tailed pig roots, and beyond that, and still farther on, till he came to an ocean-sized sand-plain. Nowhere for gold could he see a town, a village, or a cabin where he might lay his head for a night's rest, or beg a morsel of bread or a cup of water. Food had long since run out of his bag, and he might have struck fire in the canteen, which hung at his side.

What was he to do? How could he save his life? Here he must perish of hunger and thirst in the midst of this ocean-great desert, and then at home let them wait for him till the day of Judgment.

Here the poor man's power of walking decreased, and he floundered about like a dazed fish, like a man struck on the head. While stumbling along, he sees all of a sudden a shepherd's fire. He moves towards the light, creeping on all fours. At last he arrives there with great difficulty, and sees that three or four men are lying around the fire, boiling kasha in a pot. He salutes them with,

„God give you a good evening.”

„God receive you, poor man; how is it that you are journeying in this strange land where even a bird does not go?”

„I am looking for the black castle in the north. Have you heard nothing of it in your world-beautiful lives?”

– Dehogynem hallottunk, dehogynem, hisz mi is annak a királynak a juhásza vagyunk, ki erős kegyetlenül meghagyta nekünk, hogyha ilyes meg ilyes ember keres fel bennünket, aki két riska tehenét eladta a katonái számára, étellel-itallal jól tartsuk, s aztán útbaigazítsuk. Vajon nem kend-e az a bizonyos szegény ember?

– De biz én volnék.

– Igazán?

– Nincs különben.

– Úgy hát üljön le ide a tűz mellé erre a subára, egyék, igyék, lakjék jól, mert majd mindjárt kész lesz a fordított kása.

Úgy is lett. A szegény ember leült a subahátra, evett, ivott, jóllakott, majd lefeküdt s elaludt.

Reggelre kelve, a juhászok újra megvendégelték a szegény embert, s megajándékozták őt egy gomolya túróval, meg egy brúgóval, de még a kobakból is kiszorították a levegőt, csakis így eresztették útnak, megmutatván neki az igaz utat.

Ment, mendegélt aztán a szegény ember az igaz úton, s most már ha megéhezett is, ha megszomjazott is, volt a szeredásban, volt a kobakban. Egyszer, úgy estefelé újra valami pásztortűzfélét látott. Megy a nagy tűz felé, hát látja, hogy amellet a varjak királyának csikósai ugyancsak rotyogtatják a húsos tarhonyát. Köszön nekik.

– Isten jó nap, csikós uraimék!

– Fogadj isten, szegény ember – szólt a számadó –, hát hol jársz itt ezen az idegen földön?

– A varjak királya fekete várát keresem. Nem hallott róla valamit világszép életében, bátyámuram?

– Dehogynem hallottam, dehogynem! Hiszen mi is annak az emberei vagyunk, ki erős kegyetlenül meghagyta nekünk, hogyha ilyen meg ilyen szegény ember talál erre vetődni, ki a népe számára két riska tehenét eladta, szíve-

„How not? Of course we have. Are we not the shepherds of that king, who rigorously and mercilessly enjoined that, if such and such a man, who sold him the two lean cows for his army, should find us, to treat him well with meat and drink, and then to show him the right road? Maybe you are the man!”

„I am indeed.”

„Is it possible?”

„I am no one else.”

„In that case sit here on the sheepskin; eat, drink, and enjoy yourself, for the kasha will be ready this minute.”

He did as they said. The poor man sat by the fire, ate, drank, and satisfied himself, then, he lay down and fell asleep.

When he rose in the morning, they gave him a round cheese, and drove the air out of his bottle; then they let him go his way, showing him the right road.

The poor man travelled and journeyed along the right road; and now, when he was hungry and dry, he had his bag, and his bottle too. Towards evening he sees again a shepherd's fire. He draws near the great fire, and sees the shepherds of the King of the Crows sitting around it, cooking a meat stew. He greets them:

„God give you a good-day, my lords of the horse herds.”

„God guard you, poor man,” said the chief herdsman; „where are you going here in this strange land?”

„I am looking for the black castle of the King of the Crows. Have you never heard of it, brother, in your world-beautiful life?”

„How not heard of it? Of course I have. Are we not the servants of him who commanded rigorously and unflinchingly that if such and such a poor man, who sold him two lean cows for his army, should wander along, to receive